

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

ایک آیدہ برنشر اولتور

مندرجات

بروثیقہ مؤلم . . . . . افضل الدین
» ذیل . . . . . صفوت
سلطان عثمان ٹائینک لہ سفرینہ دائرہ ترکیجہ برکتاہسی : خلیل ادہم
غزوات خیرالدین پاشا . . . . . نجیب عاصم
شہزادہ خلیک سرگذشتی . . . . . یانقواسکندرھوچی
روم سلجوقی دولتک انقراضیلہ تشکلی ایدن طوائف ملوک (مابعد) . احمد توحید
سلسلہ وقوعات دولت علیہدہ ضبط ایدلمیان ۱۱۴۲ سنہ سی حادثاتی . عارف
تفرقہ : تاریخ سلطان عمدثانی . مؤلفی قریتو وولوس . مترجی قارولیدی .

فیثانی ہ فروش

استانبول

مکتبہ عثمانیہ

طبعیت مشائی

۱۳۲۸

غزوات خیرالدین پاشا

طوبقو سراي هایوننده روان کوشکنده سلطان محمود خان اول
حضرتلرینک ۱۱۴۶ سنه هجریهسنده تأسیس بیوردینی کتابخانه جدآ
شاهانه انافس آناری محتویدر . ایته او آثار نفیسه دن بریسه ده
نامنی سرلوحه مقال ایدندیکمز کتاب نفیدر . کتابک وسطرلنده اسمک
« فتحنامه » اولدینی بیان اولنیور ایسه ده نسخه یکانه بولنان بوکتابک
تذهیبی زماننده اسمی بوجه بالا سرلوحهسنه تحریر اولنمشدر . بوکتاب
بهر صحیفهسی اون اوچر بیت اولوق اوزره ، تألیف اولدینی اوتجی
عصره مخصوص ووسط مرتبهده ، خط نسخ ایله یازلمش ، سرنامهسی
آلتون اوزرینه لاجورد ایله تزین وتون صحیفه لری آلتون جدول ایله
ترسیم اولنمشدر . غازی نامدارک داستان طرزنده مکمل برترجه حالتدن
عبارت اولان بوکتابک سوگندن برمقداری نصله قوبه رق ضایع اولمشدر .
کتابک برنجی یابراغنده « شهزاده سلطان محمدکدر » قیدندن ، بوتک سلطان
سلیمان خان قانونی شهزادکانندن ۹۵۰ سنه هجریهسنده وفات ایدن شهزاده
سلطان محمدک کتابلرندن اولدینی وبعده سراي هایون کتابلری میانته
داخل اولدینی آکلاشیلور .

ناظم ، کتابک اولنده ، مؤلفین قدیمه تک عادتی اولدینی اوزره ، کندی
اسنی بیان ایتیمور . بویوک کتابده یالکز ایکی محله دشمن دوخماسی
طرفدن تضیق اولتان پرورده اها لیبی لساندن یازدینی تضرعهده ، بو محاربه تک
تیجهسنی مین سویلیدیکی غزلهده ، ناظمک اسمی مذکوردر ، که اوده
« مرادی » اولدینیدر . عهدی بغدادینک تذکره سندن ماعدا اوتجی
عصرده یازیلان تذکره شراده بو مخلص ایله تخلص ایتمش برشاعر یوقدر .

عہدیٰ ہمدانینک اترندہ ایسہ ایکی مرادی مذکوردر؛ «بطام»
 شہرندن وبایزید بطامی سلاہسندن اولان برنجیسی «پاک اعتقاد و درویش
 نہاد»، برذات اولغلہ زیارت بیت الحرامدن سوکرہ استابولہ کلش ۹۶۸
 سنہندہ وفات ایتشد۔ عہدینک افادہسندن بونک اشعاری تورکجہ
 اولیبوب فارسی بولندینی آکلاشیلور۔ ایکنجیسی عہدینک کندی
 کوچک برادریدر؛ بونک برتورکجہ غزنلی دخی کوستریور۔ اوغزلدہکی
 افادہ بردرجہیہ قدر بوغزاوت کتابنک افادہنہ مشابہت ابراز ایدیور
 ایسہدہ بومرادیکنک اوکتابنک ناظمی مرادی اولدینی ظن ایدیلہمن۔
 زیرا عہدی تذکرہسنک تاریخ تالیفی اولان ۹۷۱ سنہندہ ہنوز
 تحصیل ایلہ مشغول اولان بوذاتنک اوتوزسکز سنہ اول وقوعبولان بروزہ
 محاربتنی ادراک ایدہمیہجکی بدیہدز۔ ناظم کندینک بو محاربتہدہ
 خیرالدین پاشانک معیتدہ اولان «طوراق رئیس» کباشتردہسندہ
 موجود بولندینی بیان ایمنہ وکتابنک صورت افادہسی امور بحریہیہ
 آشنا برذات طرفندن یازلدینی مؤید بولمنہ نظرآ تذاکر شعراہدہ
 مذکوراولیمان بومرادیکنک متسین بحریہدن اولدینی آکلاشیلور۔
 کتاب آشاغیدہ کوستریلہجکی اوزرہ غازی خیرالدین پاشانک پدر
 و برادرلریلہ کندینک اوائلندن ۹۴۶ سنہندہ وقوعہ کلن قاتاروکورفزی
 آغزندہکی نووی (فاستل نووی) فرینہ قدر اولان احوالی بروجہ
 تفصیل بیان ایدر۔ یوقاریدہ کوسترلیدیکی اوزرہ کتاب تمام دکلدز، کہ
 غازی مغفورک وقوعاتنک نرمہ قدر ثبت ونظم ایدلیدیکی آکلاشیلون۔
 بویوک داستان ظفر شویلہ باشلابور :

قلت بسماء الخالق الحق الکریم   ناجیاً عن لطف رحمن الرحیم

اوروج رئیس ایلہ خیرالدین رئیسک اصلرنجی شویلہ حکایہ ایدیور:

اول زمان سلطان محمد پادشاہ   رحمت ایتون آکادایم اول الہ
 فتح قلد قدم مدالی بی مکر   ایلہ امر ایتشدی اول صاحب منز

یازیلوب اول قلعده ساکن قله
دیدیلر واربکه «بردکک بزی
پونده قالسق ایله قالورز هان
نه بولنور بو آزاده مسلمین
پادشاهه عرض ایدوب بورا زامچون،
یعنی کیم سلطان محمد شهریار
قتنی کافر دخترین سوسه آلا
آکه ویرمز لسه بولب برسبب
یعنی اول دختر دله یین سروره
چون بکنندی آنی ایله ایدلر «
اشبو قوله راضی اولوب اول زمان
هر برین برقیزه تزویج اندیلر
یازدیلر چون آنده قالدی هربری
نامی یعقوب برسپاهی پر عقول
جمله غم لردن دلی آزاده هم
استدوکی بیکی (۱) برقر آلمی
هر بریسی خوش دلاور پر عقول
ییلش اولدی جمله خاص وعامله
بیرسی خضر اولدی صاحب اقتدار
اکلک امدی تولدی جمله زادله

بیجه دکلو کشتی کیم قول اولا
ایشدوب اول یازلانر بوسوزی
جمله من بیزم مجرد در عیان
بوجزیره در، نه وارد مؤمنین
یابزه درمان ایدک بوکار ایچون
اشبو شکرانی طویب اول نامدار
ایله امرآندی که «پونده کیم قلا
اولا عادیجه قلسونلر طلب
کوجله ویرسونلر آلوب اولاره
شرعله آنی اکا عقد ایدلر
اشبو امری کوش ایدوب بیروجوان
جله سی قلوب اطاعت اندیلر
روم ایلندن واردی خیل چری
سیا واردار یکجه سندن اول
کندوسیده برسپاهی زاده هم
پس یازلش لازم اولدی قالمی
مدتیه کلدی آندن درت اغول
بویکی اسحاق اولدی نامله
برسیده اورج اولدی نامدار
بری ایلاس اولدی آتک آدیله

ایشته شورایه قدر نقل ایتدی کمز پارچه حضر رئیس، یعنی بزم بارباروس
خیرالدین پاشانک مدبلی لی بروم دکل، یکجه وارداری سپاهی زاده برتورک
اوغلی تورک اولدیفنه شبهه بر اقیبور .

شودرت قرداشک اوچی کیچی اولمش، اسحاق مدلیده قالمش .

خوش کچوب بونلرده سورده لردی
قنده وارسالر وارروکلور

اوروج ایله خضر اندیلر کمی
انلرکله بیله هم ایلاس اولور

(۱) بوکله قیچاق شیوه سنده واسکی لهجه مزده بویله یازیلوب تلفظ اولنور .
معنایه شمدی بز «کبی» دیرز . ذاتاً استانبول تورکجه سی تورکان وقیچاق
شیوه لریشک امتزاجندن حاصل اولمشدر .

بونلر تجارتلہ ، ریاستہ مصرہ ، آغریبوزہ ، سلائییکہ ساحلرہ سفر
ایدولردی . برکہ شام سفرندہ ردوس کیملرینہ راست کلشرا ، ایدیلن
مچاربہدہ ایلاس شہید اولدینی کچی اوروج رئیس دہ اسیر ایدلش ، سوکرہ
قورتلہنک یولنی دہ بولش .

اوروج رئیس اسارتدن قورتلہقدن سوکرہ آنطالیہیہ وارمش ، اورادہ
علی آدندہ بردانک قالیونہ یلکن رئیس اولش ، کمی ایلہ مصرہ کیش

ایرجک مصرہ اوروج نامدر	استدی سلطاندن اولہ بہردار
اولدی قادرغہنہ آنک رئیس	چقدی قالیوندن چون بولدی آیس
اول زمان سلطان مصر اهل دلہ	قلمشیدی آندہ نیت ایلہ بیل
بر طونما ایڈہ ہند ایچون تعین	واروبن اول ملکہ ایڈہ آقین

بونیت ایلہ (ایاس) کورفرزندہ آناج کسملہ ، کمی یاقملہ اوغراشمدہ لر
ایکن ردوس شوالیہ لری دوتماسی بونلری باصدردی . ہان دشمن الہ
کچمک ایچون نہ وارنہ بوق ہینتی یاقوب صاوشدیلر . اوروجینہ آنطالیہیہ
کیتدی .

ایلہ کیم سلطان قورقود اول زمان اول شہرہدہ او طورردی جاودان

سلطان بایزیدک بو قدردان شہزادہ سی اوروجی تقدیر ایلہ اون سکر
اوتوراقلی برکمی یایمہنہ ماعدہ و معاونت ایلدی .

سلطان بایزید تائی عہدندہ میدانہ چیقان شہزادہ لر اختلافی سییلہ
سلطان قورقود مصرہ صاوشش اولدینندن عثمانی صولرندہ قورقود
مچیلری ایچون طولاشمق موافق دوشیہ جکی ملاحظہ سیلہ اوروج :

بودہ قورقود لودیوب ال قارہ لر عرضہ دوقونہ نکبت ویرہ لر

دیہرک ایچی چکدری ویر بارچا ایلہ مصرہ کیتدی . قیشی اورادہ
چیقاردقدن سوکرہ سفر دریا موسمندہ جرہہ آطہنہ کیدہرک اموال

واشیانی اورایه یرلشدیردی . سلطان سلیم قورقودی الله ایتمک ایچون بوستانجی باشی اسکندره قبودان پاشالق ویره رک دکزلرک تفتیشه مأمور اتمشدی . بناء علیه خضر رئیس ده عثمانلی صولرنده دیکیش طوتدیره میهرق غربه کیش ونهایت جربه ده ایکی قرداش بولمشدر . بوایکی قرداش تونس ، جزایر واسپایا صولرنده کارلینه رواج ویردیله . دیرکن دیکر قرداشلری اسحاق ده کلدی و بونله تونده قاووشدی . خضر رئیس کیده رک جزایری کندینه مالکانه ایدندی . خلقه کندینی بک سودردی ، اورا خلقتی تعلیم ایله :

ایله کیم ترک کبی آتارلر تنک ایش بشادوشه ادرلر یغشی جنک

حانه کتیردی . صوکره سکه و خطبه بی نام سلیمان خانی به ضرب وقرائت ایتدردی .

تونس وتلسان ایله برچوق مجادله و منازعه ده بولندی . سلطان سلیمانک خضر رئیس استابوله دعوتنده قویدینی شرط شایان دقتدر :

وارسه بیرکده یارار آدمک بیز که قودقده اولمایه غمک
اول دیاری سن بلورسن اول بله اولاکور ، امدی کارک سن هله
یوق ایسه آنده ، اوتورکله مقین اودیاری حفظ قیل زیرا همین
اول ولایت هم بنجر شدی آد بس اولدر حفظی اقصابی مراد

خیرالدین رئیسک استابوله کلوب حضور هایونده ال اوپدیکی انشاده مشهور مقبول و مقبول ابراهیم پاشادن بر قاصد کله رک خضر رئیسک کندیبی ایله حلبده ملاقاتنه مساعدت سینه بی احترام ایلدی . پادشاه ده مساعدت ایتدی ، خضر رئیس حلبه کتیدی ، پاشانک اکر امنه ، عزت نه نائل اولدینی کبی :

پادشاهک اذنی ایله اول زمان ویردی بر بکلر بکی لک کامران

یتک خبر ویردیکی وجهله پاشالق عنواتی ده تفویض ایتدی .

کتابدن آدیغمز خلاصہ الہ کی نسخہ نیک تقریباً یارینی اشغال
ایدر . ذاتاً بوندن سوکرہ کی مباحثی تاریخ عثمانیہ معلوم اولدیغمندن
بو قدر جقلہ اکتفا اولندی .

اساً بوداستان لسان و بردہ خیرالدین پاشا ایله قرداشلرینک اوائل
احوالی حقدہ کی معلومات جہتیلہ ، تاریخ نقطہ نظر نیجہ پک زیادہ اہمیتی
حاضر اولدیغمندن تشریحہ ارباب تنبعہ مراجعتک تسہیلی استرحام اولنور .

نجیب عاصم

